

Geliş Tarihi/Received: 05.08.2021 Kabul Tarihi/Accepted: 29.01.2022 DOI: 10.29228/roljournal.54886

SPORDA ENNEAGRAM KİŞİLİK TİPLERİ

 Dr. Öğretim Üyesi Nuriye Şeyma KARA

Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu –

E-Posta: nseymasar@gmail.com

 Doktora Öğrencisi Ahmet DÖNMEZ

Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Beden Eğitimi

ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı – E-Posta: ahmet27donmez27@gmail.com

ÖZET

Bu araştırmada sporda enneagram kişilik tiplerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Tarama modeli kullanılarak yürütülen araştırmaya kolayda örnekleme yöntemiyle seçilen ve yaşları 19 ile 34 arasında değişen 92'si kadın ($\bar{X}_{yaş}=23,23\pm 2,92$); 94'ü erkek ($\bar{X}_{yaş}=23,05\pm 3,19$), toplam 186 ($\bar{X}_{yaş}=23,14\pm 3,05$) sporcu katılım göstermiştir. Sporcuların spor deneyim yılı ortalaması 8,52±4,32'dir. Araştırmada veriler "Kişisel Bilgi Formu" ve Subaş ve Çetin (2017) tarafından geliştirilen "Enneagram Kişilik Ölçeği" kullanılarak toplanmıştır. Verilere tanımlayıcı istatistikler ve Tek Yönlü MANOVA analizi uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, cinsiyete göre enneagram kişilik tiplerinde anlamlı farklılık olmadığı ($p>0,05$), milli olma durumu ve spor branşı değişkenine (bireysel-takım) göre ise anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Sonuç olarak elde edilen bulgulara göre sporun kişilik özelliklerinin belirlenmesinde önemli bir yerinin olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Spor, sporcu, enneagram kişilik tipleri, bireysel ve takım sporu.

ENNEAGRAM PERSONALITY TYPES IN SPORTS

ABSTRACT

In this research, it was aimed to determine the enneagram personality types in sports. 92 women (age=23.23±2.92), aged between 19 and 34, selected by convenience sampling method, were selected for the study conducted using the screening model; A total of 186 (age=23.14±3.05) athletes, 94 of whom were male (age=23.05±3.19), participated. The average year of sports experience of the athletes is 8.52±4.32. In the study, data were collected using the "Personal Information Form" and the "Enneagram Personality Scale" developed by Subaş and Çetin (2017). Descriptive statistics and One Way MANOVA analysis were applied to the data. As a result of the research, it was determined that there was no significant difference in enneagram personality types according to gender ($p>0.05$), but there were significant differences in terms of nationality and sports branch (individual-team) ($p<0.05$). As a result, it can be said that sports have an important field in determining personality traits.

Keywords: Sport, athlete, enneagram personality types, individual sports and team sports.

GİRİŞ

İnsanoğlunun ayrılmaz bir parçası olan kişilik, insan yaşamını psikolojik, fizyolojik, sosyolojik ve duyuşsal açıdan etkilemektedir. Nitekim duygu ve davranışlarının sergilenmesinde öncülük eden kişilik toplumda yer edinmeyi sağlayan önemli bir olgudur. Bu anlamda kişilik bireyin duygu, düşünce ve davranış kalıplarını meydana getiren ve yaşam boyu süreklilik gösteren özelliklerin bütünü olarak tanımlanmaktadır (Thomas ve Segal, 2006). Başka bir ifadeyle kişilik, bireyin kalıtımsal olarak gelen özellikleri ile çevresinin etkiletişimi neticesinde oluşan özelliklerdir (Batı, 2017). Bu bağlamda kişiliğin, bir insanı tanımlayan ve diğerlerinden ayıran özelliklerini, yetilerini, çevresiyle uyumunu ve alışkanlıklarını içinde barındıran geniş bir kavram olduğunu söylenebilir (Şahabettinoğlu, 2015). Kişiliğe dair literatürde yer alan tanımlar ve kuramlar incelendiğinde, tümünün ortak noktasında; insanları anlama ve kişilik özelliklerine göre gruplandırma çabası bulunmaktadır. Son zamanlarda ise kişiliği inceleyen modeller çerçevesinde ön plana çıkan ve odak noktası haline gelen enneagram modeli ortaya çıkmıştır. Bu modeli kayda değer yapan temel özelliklerden biriside, tiplerin durağan değil değişken bir yapıya sahip olmasıdır (Maitri, 2018).

Enneagram modeli, doğuştan gelen temel arayış ve korkularımız kapsamında gelişen dokuz kişilik tipinin tanımlandığı değişken bir kişilik tipolojisi olarak tanımlanmıştır. (Alexander ve Schnipke, 2020). Bu dokuz farklı kişilik tipi, (Tip1) mükemmeliyetçi, (Tip2) yardımcı, (Tip3) başaran, (Tip4) özgün, (Tip5) gözlemci, (Tip6) sorgulayan, (Tip7) maceracı, (Tip8) reis ve (Tip9) uzlaşmacı şeklindedir. Mükemmeliyetçi tipinde birey, sürekli başkalarını ve kendisini eleştirir. Yardımcı tipinde, sürekli onaylanma ihtiyacı hisseder. Başaran tipinde, yaptıkları ve başardıkları ile sevgiyi kazanmaya çalışır. Özgün tipinde, ulaşılmazlığın cazibesine kapılır. Gözlemci tipinde, başkalarını izler yakın temasa girmez. Sorgulayan tipinde şüphesiz ve işine düşkün biridir. Maceracı tipinde, hayattan yalnızca keyif almaya bakar. Reis tipinde, çevresine karşı aşırı korumacıdır. Son olarak uzlaşmacı tipinde ise birey, bütün bakış açılarını değerlendirir bu nedenle kararsızdır (Daniels ve Price, 2016).

Genel anlamda enneagram kişilik modeli incelendiğinde, sahip olunan kişilik tipolojilerinin insanın kendisini ve başkalarını anlama, yaşamını anlamlandırma ve sahip olduğu yetenekleri ortaya çıkarma ya da hangi alanlarda başarılı olabileceği konusunda önemli bir rehber olabilir. Bu durum spor açısından değerlendirildiğinde, bireylerin sahip olduğu enneagram kişilik tiplerinin hangi spor branşlarına yönelmeleri konusunda ya da seçilen spor branşında ne kadar başarılı olunabileceği konusunda kılavuzluk edebilir. Öyle ki enneagram

kişilik tipinin bulunması, yaşamda olumlu değişimler ve yönelimler sağlayabilir (Daniels ve Price, 2016). Bu bağlamda spor branşları ele alındığında, her spor branşı kendine has kişilik özelliklerini yansıtır. Örneğin mücadele içerikli spor dallarında kişilerin naif ve içe kapanık kişilik özelliklere sahip olması beklenemez, çünkü bu durumda kişi sportif performansını gösteremeyebilir ve başarı elde edilemeyebilir. Bu durumda bireylerin sahip olduğu kişilik özelliklerinin başarılı performans göstermede önemli katkı sağladığı söylenebilir. Kişilik ve spor arasındaki ilişkiye dair literatür ışığındaki bilgilerden yola çıkarak bu araştırmanın amacı; sporda enneagram kişilik tiplerini incelemektir.

YÖNTEM

Araştırma modeli

Araştırmada “tarama modeli” kullanılmıştır. Tarama modeli, “geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımları” şeklinde ifade edilmiştir (Karasar, 2018: s.109).

Araştırma grubu

Araştırma aktif olarak spor hayatına devam eden bireysel ve takım sporcuları üzerinde yürütülmüştür. Araştırmaya yaşları 19 ile 34 arasında değişen 92’si kadın ($\bar{X}_{yaş}=23.23\pm 2.92$), 94’ü erkek ($\bar{X}_{yaş}=23.05\pm 3.19$), toplam 186 ($\bar{X}_{yaş}=23.14\pm 3.05$) sporcu katılım göstermiştir. Sporcuların belirlenmesinde kolayda örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Sporcuların spor deneyim yılı ortalaması ise 8.52 ± 4.32 ’dir.

Tablo 1. Sporculara ait tanımlayıcı istatistik sonuçları

Cinsiyet	N	%	$\bar{X}_{yaş}$
Kadın	92	49,5	23,23±2,92
Erkek	94	50,5	23,05±3,19

Tablo 1’ e göre sporcuların %49,5’inin (n=92) kadın; %50,5’inin ise (n=94) erkek olduğu; yaş ortalamalarının kadınlarda 23.23 ± 2.92 ; erkeklerde ise 23.05 ± 3.19 olduğu tespit edilmiştir.

Veri toplama araçları

Araştırmada veriler “Kişisel Bilgi Formu” ve “Enneagram Kişilik Ölçeği” kullanılarak toplanmıştır. Ölçme araçlarına ilişkin detaylı bilgiler aşağıda verilmiştir.

Kişisel bilgi formu

Araştırma kapsamında sporculara ait cinsiyet, yaş, spor branşı (bireysel-takım) ve spor yılı gibi bilgileri tespit etmek için araştırmacılar tarafından oluşturulan “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır.

Enneagram kişilik ölçeği

Sporcuların enneagram kişilik özelliklerinin belirlenmesi amacıyla “Enneagram Kişilik Ölçeği” kullanılmıştır. Enneagram metodolojisi dikkate alınarak dokuz kişilik tipine göre belirgin kişilik tipini ortaya koymak amacıyla Subaş ve Çetin (2017) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek aracı 27 madde 4’lü likert tipindedir. Ölçme aracının her bir boyutundan alınabilecek en yüksek puan 12 ve en düşük puan 3 şeklindedir. Ölçekte ters kodlanan madde bulunmamaktadır (Subaş ve Çetin, 2017). Yapılan araştırmanın sonucunda ölçme aracına ait Cronbach Alfa güvenirlik katsayıları sırasıyla; mükemmeliyetçi için 0,73; yardımcı için 0,74; başarı için 0,66; özgün için 0,70; gözlemci için 0,66; sorgulayan için 0,63; maceracı için 0,66; reis için 0,84 ve uzlaşmacı için 0,72 olarak tespit edilmiştir. Elde edilen bu değerlerin ise Karagöz’e (2017: s.26) göre oldukça güvenilir olduğu söylenebilir.

Verilerin toplanması

Araştırmacılar tarafından oluşturulan demografik sorular ve Enneagram kişilik ölçeği maddeleri Google Form aracılığıyla çevrimiçi ortama aktarılmıştır. Hazır hale getirilen form sporculara çevrimiçi ortamda araştırmacılar ve antrenörler aracılığıyla ulaştırılıp verilerin toplanması sağlanmıştır. Ayrıca araştırma sorularının başına araştırmanın amacı yazılarak sporculara bilgiler verilmiştir. Verilen bilgileri okuyan ve gönüllü katılım onam formu butonuna onay veren sporculardan veriler toplanmıştır.

Verilerin analizi

Sporculardan elde edilen veriler kontrol edilip SPSS programına aktarılmıştır. Öncelikle tanımlayıcı istatistikler uygulanan veriler normallik sınavına tabi tutulmuştur. Normallik testinde verilerin çarpıklık (skewness) ile basıklık (kurtosis) değerlerine bakılmıştır. Elde edilen değerlerin -2...+2 aralığında olması nedeniyle verilerin normal dağılıma uygun olduğu kabul edilmiştir (George ve Mallery, 2001: s.86-87). Veriler araştırmanın amacı kapsamında Tek Yönlü MANOVA analizi ile çözümlenmiştir. MANOVA analizi Tip 1 hata riskini azaltmak için tercih edilmiştir. Çoklu testlerde Tip 1 hata riskini kontrol etmenin bir diğer yolu da Bonferroni uygulamasıdır. Bunu yapabilmeyen bir yolu ise 0,05 değerinin bağımlı değişken

sayısına bölünmesi ve çıkan yeni sonucun anlamlılık için yeni bir olasılık değeri kabul edilmesidir (Pallant, 2017). Bu nedenle araştırmada 0,05 değeri 9 bağımlı değişken olan; mükemmeliyetçi, yardımcı, başarılı, özgün, gözlemci, sorgulayan, maceracı, reis ve uzlaşmacı boyutlarına bölünerek elde edilen 0,006 değeri kesme noktası olarak alınmış, bu değer altındaki skorlar gruplar arasındaki farkların anlamlı kabul edilmesi için yeni bir olasılık değeri olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Tablo 2. Sporcuların enneagram kişilik tiplerinin cinsiyete göre MANOVA sonuçları

Enneagram Kişilik	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	ss	F	p																																																																																					
Mükemmeliyetçi	Kadın	92	2,37	0,60	3,040	0,083																																																																																					
	Erkek	94	2,21	0,62			Yardımcı	Kadın	92	2,21	0,74	2,612	0,108	Erkek	94	2,04	0,67	Başarılı	Kadın	92	2,30	0,64	0,803	0,371	Erkek	94	2,22	0,59	Özgün	Kadın	92	2,32	0,66	7,266	0,008	Erkek	94	2,06	0,65	Gözlemci	Kadın	92	2,14	0,73	0,746	0,389	Erkek	94	2,05	0,65	Sorgulayan	Kadın	92	2,34	0,56	4,933	0,028	Erkek	94	2,15	0,61	Maceracı	Kadın	92	2,30	0,61	4,997	0,027	Erkek	94	2,10	0,64	Reis	Kadın	92	2,25	0,73	1,110	0,293	Erkek	94	2,13	0,71	Uzlaşmacı	Kadın	92	2,22	0,73	2,628	0,107	Erkek
Yardımcı	Kadın	92	2,21	0,74	2,612	0,108																																																																																					
	Erkek	94	2,04	0,67			Başarılı	Kadın	92	2,30	0,64	0,803	0,371	Erkek	94	2,22	0,59	Özgün	Kadın	92	2,32	0,66	7,266	0,008	Erkek	94	2,06	0,65	Gözlemci	Kadın	92	2,14	0,73	0,746	0,389	Erkek	94	2,05	0,65	Sorgulayan	Kadın	92	2,34	0,56	4,933	0,028	Erkek	94	2,15	0,61	Maceracı	Kadın	92	2,30	0,61	4,997	0,027	Erkek	94	2,10	0,64	Reis	Kadın	92	2,25	0,73	1,110	0,293	Erkek	94	2,13	0,71	Uzlaşmacı	Kadın	92	2,22	0,73	2,628	0,107	Erkek	94	2,05	0,68								
Başarılı	Kadın	92	2,30	0,64	0,803	0,371																																																																																					
	Erkek	94	2,22	0,59			Özgün	Kadın	92	2,32	0,66	7,266	0,008	Erkek	94	2,06	0,65	Gözlemci	Kadın	92	2,14	0,73	0,746	0,389	Erkek	94	2,05	0,65	Sorgulayan	Kadın	92	2,34	0,56	4,933	0,028	Erkek	94	2,15	0,61	Maceracı	Kadın	92	2,30	0,61	4,997	0,027	Erkek	94	2,10	0,64	Reis	Kadın	92	2,25	0,73	1,110	0,293	Erkek	94	2,13	0,71	Uzlaşmacı	Kadın	92	2,22	0,73	2,628	0,107	Erkek	94	2,05	0,68																			
Özgün	Kadın	92	2,32	0,66	7,266	0,008																																																																																					
	Erkek	94	2,06	0,65			Gözlemci	Kadın	92	2,14	0,73	0,746	0,389	Erkek	94	2,05	0,65	Sorgulayan	Kadın	92	2,34	0,56	4,933	0,028	Erkek	94	2,15	0,61	Maceracı	Kadın	92	2,30	0,61	4,997	0,027	Erkek	94	2,10	0,64	Reis	Kadın	92	2,25	0,73	1,110	0,293	Erkek	94	2,13	0,71	Uzlaşmacı	Kadın	92	2,22	0,73	2,628	0,107	Erkek	94	2,05	0,68																														
Gözlemci	Kadın	92	2,14	0,73	0,746	0,389																																																																																					
	Erkek	94	2,05	0,65			Sorgulayan	Kadın	92	2,34	0,56	4,933	0,028	Erkek	94	2,15	0,61	Maceracı	Kadın	92	2,30	0,61	4,997	0,027	Erkek	94	2,10	0,64	Reis	Kadın	92	2,25	0,73	1,110	0,293	Erkek	94	2,13	0,71	Uzlaşmacı	Kadın	92	2,22	0,73	2,628	0,107	Erkek	94	2,05	0,68																																									
Sorgulayan	Kadın	92	2,34	0,56	4,933	0,028																																																																																					
	Erkek	94	2,15	0,61			Maceracı	Kadın	92	2,30	0,61	4,997	0,027	Erkek	94	2,10	0,64	Reis	Kadın	92	2,25	0,73	1,110	0,293	Erkek	94	2,13	0,71	Uzlaşmacı	Kadın	92	2,22	0,73	2,628	0,107	Erkek	94	2,05	0,68																																																				
Maceracı	Kadın	92	2,30	0,61	4,997	0,027																																																																																					
	Erkek	94	2,10	0,64			Reis	Kadın	92	2,25	0,73	1,110	0,293	Erkek	94	2,13	0,71	Uzlaşmacı	Kadın	92	2,22	0,73	2,628	0,107	Erkek	94	2,05	0,68																																																															
Reis	Kadın	92	2,25	0,73	1,110	0,293																																																																																					
	Erkek	94	2,13	0,71			Uzlaşmacı	Kadın	92	2,22	0,73	2,628	0,107	Erkek	94	2,05	0,68																																																																										
Uzlaşmacı	Kadın	92	2,22	0,73	2,628	0,107																																																																																					
	Erkek	94	2,05	0,68																																																																																							

p>0,006

Tablo 2'deki tek yönlü MANOVA sonucunda elde edilen (Pillai's Trace=0,067; F=1,407; p=0,188; $\eta^2=0,067$) değerler sporcuların cinsiyetine göre; enneagram kişilik tipleri ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir.

Tablo 3. Sporcuların enneagram kişilik tiplerinin millilik durumuna göre MANOVA sonuçları

Enneagram Kişilik	Millilik Durumu	N	$\bar{X}$	ss	F	p
Mükemmeliyetçi	Evet	76	2,43	0,65	7,235	0,008
	Hayır	110	2,19	0,57		
Yardımcı	Evet	76	2,31	0,74	8,753	0,003*
	Hayır	110	2,00	0,66		
Başaran	Evet	76	2,48	0,61	16,974	0,001*
	Hayır	110	2,12	0,58		
Özgün	Evet	76	2,46	0,58	24,118	0,001*
	Hayır	110	2,00	0,66		
Gözlemci	Evet	76	2,22	0,71	4,624	0,033
	Hayır	110	2,00	0,68		
Sorgulayan	Evet	76	2,43	0,57	14,127	0,001*
	Hayır	110	2,11	0,58		
Maceracı	Evet	76	2,32	0,68	5,348	0,022
	Hayır	110	2,11	0,59		
Reis	Evet	76	2,39	0,70	10,381	0,002*
	Hayır	110	2,05	0,71		
Uzlaşmacı	Evet	76	2,35	0,68	12,515	0,001*
	Hayır	110	1,99	0,69		

*= $p < 0,006$

Tablo 3'deki tek yönlü MANOVA sonucunda elde edilen (Pillai's Trace=0,182; F=4,356; $p=0,001$; $\eta^2=0,182$) değerler sporcuların millilik durumlarına göre; yardımcı, başaran, özgün, sorgulayan, reis ve uzlaşmacı ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir.

Tablo 4. Sporcuların enneagram kişilik tiplerinin branş durumuna göre MANOVA sonuçları

Enneagram Kişilik	Branş	N	$\bar{X}$	ss	F	p
Mükemmeliyetçi	Bireysel Sporlar	97	2,46	0,61	16,028	0,001*
	Takım Sporları	89	2,11	0,58		
Yardımcı	Bireysel Sporlar	97	2,33	0,72	19,069	0,001*
	Takım Sporları	89	1,90	0,63		
Başaran	Bireysel Sporlar	97	2,45	0,63	19,803	0,001*
	Takım Sporları	89	2,06	0,54		
Özgün	Bireysel Sporlar	97	2,40	0,63	22,730	0,001*
	Takım Sporları	89	1,96	0,63		
Gözlemci	Bireysel Sporlar	97	2,27	0,72	14,917	0,001*
	Takım Sporları	89	1,90	0,61		
Sorgulayan	Bireysel Sporlar	97	2,41	0,59	17,790	0,001*
	Takım Sporları	89	2,06	0,54		
Maceracı	Bireysel Sporlar	97	2,35	0,65	12,697	0,001*
	Takım Sporları	89	2,03	0,57		
Reis	Bireysel Sporlar	97	2,38	0,69	14,745	0,001*
	Takım Sporları	89	1,99	0,71		
Uzlaşmacı	Bireysel Sporlar	97	2,35	0,67	21,211	0,001*
	Takım Sporları	89	1,90	0,67		

*= $p < 0,006$

Tablo 4'deki tek yönlü MANOVA sonucunda elde edilen (Pillai's Trace=0,143; F=3,263; $p=0,001$, $\eta^2=0,143$) değerler sporcuların branş durumlarına göre; mükemmeliyetçi, yardımcı,

başaran, özgün, gözlemci, sorgulayan, maceracı, reis ve uzlaşmacı ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu araştırmanın amacı, sporda enneagram kişilik tiplerinin belirlenmesidir. Araştırmanın bu bölümünde cinsiyet, milli olma durumu ve spor branşı (bireysel-takım) değişkenleri açısından enneagram kişilik tiplerine ilişkin sonuçların tartışılması hedeflenmektedir.

Sporcuların cinsiyetine göre enneagram kişilik tiplerini incelemek için yapılan analiz sonucunda, cinsiyete göre enneagram kişilik tipleri ortalama puanları arasında anlamlı farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Çıkan sonuçla ilgili olarak, bireylerin cinsiyet farklı gözetmeksizin kalıtsal yolla kazandığı kişilik özelliklerinin aile, çevre gibi faktörlerle şekillendiği söylenebilir. Bu durum sonucun bu şekilde çıkmasında etkili olabilir. Ulaşılan sonuçla ilgili olarak literatürde sporcuların cinsiyetlerine göre enneagram kişilik tiplerini inceleyen araştırmalara rastlanılmamıştır. Farklı alanlarda yapılan araştırmalara bakıldığında Erçin (2018) cinsiyete göre enneagram kişilik tiplerinde başarılı kişilik tipinde anlamlı farklılık olduğunu saptamıştır. Bozik (2021) ise çalışmasında, cinsiyete göre enneagram kişilik tiplerinin anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna varmıştır.

Sporcuların millilik durumlarına göre enneagram kişilik tiplerini belirlemek için yapılan analiz sonucunda, millilik durumuna göre; yardımcı, başarılı, özgün, sorgulayan, reis ve uzlaşmacı ortalama puanları arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Bu sonuca göre milli olanların puan ortalamaları milli olmayanlara göre daha yüksektir. Ulaşılan sonuçla ilgili olarak, milli sporcuların profesyonel sporcular olduğu ve bu anlamda kişilik özelliklerinin şekillendiği söylenebilir. Yardımcı, başarılı, özgün, sorgulayan, reis ve uzlaşmacı kişilik özelliklerinin tanımlarına bakıldığında, tümünün profesyonel sporcularda sahip olunması gereken kişilik özelliklerini yansıttığı söylenebilir. Alanyazın incelendiğinde, milli olma durumuna göre enneagram kişilik tiplerini inceleyen araştırmalara rastlanılmamıştır. Benzer araştırmalar incelendiğinde, Mumcu ve Özgül (2018) kapalı ve açık beceri gerektiren sporları yapan milli sporcuların kişilik tiplerinin, güdülenme üzerinde anlamlı farklılıklar ortaya çıkardığını saptamışlardır. Bir başka çalışmada Pamukçu (2015) profesyonel sporcuların saldırganlık ve kişilik puanları arasında anlamlı ilişki olduğu sonucuna ulaşmıştır. Aka (2010) ise milli olan futbolcuların kişilik özelliklerinde düşük düzeyde anlamlı farklılık olduğunu tespit etmiştir.

Sporcuların branş durumlarına göre enneagram kişilik tiplerini tespit etmek için yapılan analiz sonucunda, branş durumuna göre; mükemmeliyetçi, yardımcı, başaran, özgün, gözlemci, sorgulayan, maceracı, reis ve uzlaşmacı ortalama puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Puan ortalamalarına bakıldığında tüm enneagram kişilik alt boyutlarında bireysel spor yapanların puan ortalamaları takım sporu yapanların ortalamalarına göre daha yüksektir. Bu durumla ilişkili olarak, bireysel spor yapanlarda bireylerin kişilik özellikleri daha belirgin şekilde gözlenebilir. Nitekim sporcu tek başına mücadele verdiği için tüm kişilik tiplerinde bireysel spor yapanların özellikleri daha baskın olabilir. Başer (1986) bireysel spor branşlarının kişisel disiplini geliştirdiğini, mücadele duygusu kazandırdığını, liderlik vasıflarını ve özgüveni geliştirdiğini, saldırganlık duyguların doğal ve sosyal normlara uygun şekilde boşaltmayı sağladığını açıklamıştır. Literatürde spor branşlarına göre enneagram kişilik tiplerini inceleyen araştırmaya rastlanılmamıştır. Benzer araştırmalar ele alındığında, Bayar (2003) yapmış olduğu çalışmada, bireysel ve takım sporu yapan kadınların kişilik profillerinde spor yapmayan kadınlara göre anlamlı farklılık olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bir başka bulguda Nia ve Besharat (2010) bireysel spor yapan sporcuların sorumluluk sahibi olma ve kendi kendini yönetme becerilerinin takım sporu yapanlara göre daha yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Şar ve arkadaşları (2018) ise çalışmalarında spor branşı değişkenine göre kişilik özellikleri arasında anlamlı farklılık olmadığı sonucuna varmıştır.

Araştırma sonucunda, cinsiyete göre enneagram kişilik tiplerinde anlamlı farklılık olmadığı, milli olma durumu ve spor branşı değişkenine göre ise anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre sporun kişilik özelliklerinin belirlenmesinde önemli bir yerinin olduğu söylenebilir. Daha geniş örneklem grubunun dahil edildiği ve branş bazında farklılıklarının araştırıldığı çalışmaların yapılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Aka, E. (2010). *Elit futbolcuların kişilik özelliklerinin içe dışa dönük davranışlara etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Alexander, M. and Schnipke, B. (2020). The enneagram: A primer for psychiatry residents. *American Journal of Psychiatry Residents' Journal*.
- Başer, E. (1986). *Uygulamalı spor psikolojisi: Performans sporunda psikolojinin rolü*. Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, Beden Terbiyesi ve Spor Genel Müdürlüğü.
- Batı, U. (2017). *Enneagram ile kişilik analizi*. (2. Baskı). İstanbul: Alfa Yayınları.

- Bayar, P. (2003). Spor yapan ve yapmayan bayanların kişilik özelliklerinin karşılaştırılması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 14(3), 133-143.
- Bozık, B. F. (2021). *Evlü bireylerin enneagram kişilik tipleriyle evlilik uyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Daniels, D. N. and Price, V. A. (2016). *Enneagram kendini bilme sanatı* (Çev. Çiftçi, S. D.). İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Erçin, H. Ş. (2018). *Sağlıklı yaşam biçimi davranışları ile enneagram kişilik tipleri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi*. (Uzmanlık Tezi). Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Ankara.
- George, D. and Mallery, P. (2001). *SPSS for windows step by step: A simple guide and reference 10.0 update*. (3. Baskı). Boston: Allyn and Bacon.
- Karasar, N. (2018). *Bilimsel araştırma yöntemleri: Kavramlar, ilkeler ve teknikler*. (32.Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karagöz, H. (2017). *Spss ve Amos uygulamalı nitel-nicel-karma bilimsel araştırma yöntemleri ve yayın etiği* (1. Baskı). İstanbul: Nobel Kitabevi.
- Maitri, S. (2018). *Enneagramın spiritüel boyutu: Ruhun dokuz farklı yüzü* (Özgün, S. Çev.). İstanbul: Omega Yayınları.
- Mumcu, H. E. and Özgül, S. A. (2018). Outdoor and indoor sports that require skill executive branches of the personality types of athletes. *International Journal of Recreation and Sports Science*, 2(1), 19-29.
- Nia, E. N. and Besharat, M. A. (2010). Comparison of athletes' personality characteristics in individual and team sports. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*. 5(4), 808- 812.
- Pallant, J. (2017). *SPSS kullanma kılavuzu: SPSS ile adım adım veri analizi*. (Çev. S. Balcı ve B. Ahi) Ankara: Anı Yayıncılık.
- Pamukçu, A. Y. (2015). *Profesyonel ve amatör futbolcuların kişilik ve saldırganlık düzeylerinin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kütahya.
- Subaş, A. ve Çetin, M. (2017). Enneagram kişilik ölçeğinin geliştirilmesi: Güvenirlik ve geçerlilik çalışması. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 4 (7), 160-181.
- Şahabettinoğlu Ş. (2015). *Kişilik tipleri ve hastalıklara yatkınlık*. (Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Şar, N. Ş., Soyer, F. & Mustafa, K. (2018). An analysis of psychological endurance and personality traits of individuals doing sports and not doing sports by various variables. *Physical Education of Students*, 22(2), 91-98.
- Thomas, J. C. and Segal, D. L. (Eds.). (2006). *Comprehensive handbook of personality and psychopathology, personality and everyday functioning* (Vol. 1). John Wiley & Sons.